

Напевно, це залежить від ситуації, тому важливіше говорити про фактичні цілі, адже є теми, які вони можуть змінювати залежно від ситуації, скажімо, якщо є якась подія, що дійсно має високий рівень уваги, або якась паніка у суспільстві. Таким чином, всі ті поточні ситуації, які тримають увагу громадськості, можуть використовуватися для тролінгу. Справді, настільки багато речей можуть бути використані для цього, але в будь-якому випадку вони, як правило, наближаються до того, щоб не переконувати громадськість до прийняття конкретної позиції, а начебто підірвати довіру в суспільстві і ще більш важливу довіру між урядом, урядовими установами і суспільством. Йдеться про тих, кому потрібні тролінг і інформаційна війна за нашої нинішньої влади. Тож, за необхідності повертатися до чогось передбачуваного у традиційному значенні, звичайно ж, з'являється велика тема самопрезентації Росії. Отже, всі ці різні сильні сторони публічного дискурсу можуть бути пов'язані з російсько-дружнім, не обов'язково безпосередньо, тому що позитивне ставлення до Росії насправді не продається так добре в публічній сфері, але суб'єктивно наближає громадський дискурс до пропаганди Росії. Але сама тема абсолютно залежить від того, що відбувається в суспільстві. Саме тому все може бути скориговано і перекручено у зв'язку з цим.

ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ НА ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗДОРОВ'Я СУЧАСНОЇ ОСОБИСТОСТІ

В. В. Артюхова, кандидат психологічних наук,

Харківський національний університет Повітряних Сил імені Івана Кожедуба

В умовах інформатизації сучасного суспільства головним ресурсом держави, що забезпечує її розвиток та перевагу є інформаційний потенціал. Сьогодні в усіх сферах життєдіяльності використовуються різноманітні інформаційні технології, які дозволяють впливати на суспільну думку та маніпулювати суспільною свідомістю. Кожна особистість функціонує під впливом безлічі інформаційних потоків, які можуть сприяти як її розвитку, так і стагнації, що негативним чином відображається на психологічному здоров'ї цілого покоління.

Протягом більше п'яти років на населення України діє безперервний потік інформаційної агресії, медіа вірусів, а також спеціально структурованої, дозованої або перекрученої інформації, що є засобами ведення сучасної інформаційно-психологічної війни проти українського народу. Ситуація ускладнюється тим, що деструктивного впливу на психіку зазнають не тільки військовослужбовці, але й цивільне населення, яке в переважній більшості не усвідомлює його та виявляється абсолютно психологічно не підготовлене до подібних атак з боку ЗМІ та Інтернет ресурсів.

Мишенями впливу інформаційно-психологічних технологій стає індивідуальна свідомість людей, система їх цінностей, ідеалів та переконань,

що негативно відбивається на самоідентичності особистості та менталітеті народу. Подаючи певним чином інформацію країна-агресор впроваджує у свідомість людей хибні уявлення, замінює традиційні цінності та стереотипи мислення новими міфами, мемами, найбільш життєздатні з яких входять у масову свідомість.

Зауважимо, що сучасні психотехнології діють на підсвідомі структури психіки особистості та використовують безумовну і найбільш емоційно насичену символіку. Адже, як відомо, емоційна сфера людини в більшій мірі піддається сугестії, а в аномальних кризових ситуаціях, які супроводжуються сильними негативними почуттями, взагалі блокується здатність особистості до критичного мислення і людина реагує інстинктивно або спираючись на підсвідомі динамічні стереотипи.

Як зазначає дослідник Ю. Щербаков, інформація у сучасному суспільстві використовується як спосіб керування суспільною думкою. Засоби масової інформації стали частиною людського сприйняття, вони оволоділи сенсорно-перцептивною сферою психічної діяльності особистості і формують викривлену реальність, нав'язуючи певні стереотипи поведінки, оцінки явищ, позбавляючи тим самим людину можливості рефлексувати та приймати самостійні рішення.

Результати останніх досліджень свідчать про те, що людина в інформаційному просторі стає заручником нав'язаних цінностей та переконань, не відчуває себе господарем власного життя, яке, на її думку, не піддається свідомому контролю. Подібні емоційні переживання супроводжується відчуттям невпевненості, розгубленості та небезпеки, а це, у свою чергу, посилює сугестивний вплив інформаційно-психологічних технологій.

Як зазначав А. Маслоу, потреба у безпеці є однією з базових дефіцитарних потреб особистості, незадоволення яких супроводжується тотальною тривогою, стресом, страхом, надмірним напруженням, пролонгований характер яких може призвести до різноманітних за важкістю порушень психологічного здоров'я.

Незважаючи на ряд наукових досліджень, й досі не існує загально визнаної точки зору щодо наслідків гібридної війни для психологічного здоров'я населення. Це ускладнюється термінологічною невизначеністю поняття «психологічне здоров'я», а також відсутністю чітко визначених критеріїв його оцінки. Більшість сучасних дослідників визначають психологічне здоров'я – як сукупність психічних властивостей людини, які допомагають особистості знайти свій життєвий шлях та сприяють гармонізації її взаємовідносин з суспільством. Таким чином, психологічне здоров'я розглядають як особистісне здоров'я, яке детермінує можливість вибору та аутентичність розвитку особистості навіть у несприятливих умовах її функціонування. Саме воно забезпечує можливість особистості адекватно реагувати на різноманітні інформаційні впливи та приймати конструктивні рішення у складних ситуаціях.

Перші розробки проблеми психологічного здоров'я належать видатним західним вченим гуманістичної спрямованості - Г. Олпорту, А. Маслоу та К. Роджерсу. Вони визначали, що головний принцип психологічного здоров'я полягає у прагненні людини залишатися самим собою, незважаючи на труднощі особистого життя. На їх думку можна визначити наступні основні критерії психологічного здоров'я: адекватне сприйняття навколишнього середовища, усвідомлена поведінка, активність, працездатність, цілеспрямованість, здатність встановлювати близькі контакти, повноцінне сімейне життя, почуття прихильності і відповідальності по відношенню до близьких людей, здатність складати і здійснювати свій життєвий план, орієнтація на саморозвиток, цілісність особистості.

За результатами ряду досліджень і нашими даними, довготривалий стрес та стан змобілізованості, а також інформаційна незахищеність та невизначеність, яку відчувають сучасні українці, призводить до деформації їх самосприйняття, адекватності відображення дійсності, втрачається відчуття власної цілісності, знижується рівень активності та автономності. У міжособистісній сфері негативні зміни спостерігаються у вигляді підвищеної дратівливості, агресивності, конфліктності. Слід зазначити, що схожа симптоматика характерна для 30-35 % учасників АТО та ООС. Отже, сучасна особистості, яка знаходиться під постійним систематизованим інформаційно-психологічним впливом, проявляє симптоми посттравматичного стресового розладу у вигляді дереалізації, розгубленості та деперсоналізації, що негативно відбивається на її здатності протидіяти цьому негативному впливу.

Підсумовуючи, варто зазначити, що цивільне населення України, яке мимоволі стало заручником нового типу воєнного конфлікту, виявилось психологічно не готовим до цього. За даними медичних спеціалістів кожного року збільшується кількість людей, що мають різноманітні порушення психологічного та психічного здоров'я, які мають тенденцію накопичуватись у популяції. Загальновідомо, що здоров'я є важливим соціальним критерієм розвитку та благополуччя держави. Саме тому, сьогодні для України необхідно захистити її населення від негативного інформаційно-психологічного впливу, тобто зберегти його психологічне здоров'я.